

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 69/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Alektum, s. r. o.**, Krajinská 32, Piešťany, IČO 44 721 587, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, IČO 36 855 260, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Mareka Hudeca, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 36/2020 z 15. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 36/2020 z 15. decembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa na Okresnom súde Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti žalovanej fyzickej osobe zaplatenia pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo výške 3 467,39 eur s príslušenstvom, ktorá bola z pôvodného veriteľa OTP Banky Slovensko, a. s. (ďalej len „banka“), postúpená na sťažovateľku. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 13/2015-93 z 11. februára 2016 čiastočne konanie zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu zo strany sťažovateľky, vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Aplikujúc § 52 ods. 4, § 53 ods. 9 (do 30. júna 2011 – § 53 ods. 8, pozn.) a § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky (ďalej len „zákon o bankách“), dospel k záveru, že postúpenie pohľadávky

na sťažovateľku nebolo platné, pretože banka ako pôvodný veriteľ nepoučila žalovanú o možnosti zosplatnenia úveru v zmysle § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zosplatnenie úveru preto nebolo platné a účinné. V zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách banka môže postúpiť len tú časť svojej pohľadávky, ktorá je splatná, jednotlivé splátky splatné v budúcnosti sa môžu stať splatnými skôr len vtedy, ak dôjde k ich platnému zosplatneniu.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľky rozsudkom č. k. 26 Co 128/2016 z 18. apríla 2017 výrok rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby potvrdil. Zaujal názor, že sťažovateľke sa nepodarilo preukázať jej aktívnu legitimáciu na podanie žaloby, pretože nepreukázala splnenie zákonných podmienok na postúpenie pohľadávky z banky na sťažovateľku. Postúpením pohľadávky banky na tretiu osobu dochádza k zmene obsahu právneho vzťahu medzi veriteľom – postupcom a dlžníkom. Banka je oprávnená postúpiť pohľadávku na tretiu osobu len za splnenia zákonných podmienok stanovených v § 92 ods. 8 zákona o bankách. V tomto prípade bolo postúpenie neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, tým ani prípadné oznámenie postupcu v zmysle § 526 Občianskeho zákonníka nemalo žiadne účinky vo vzťahu k dlžníkovi. Sťažovateľka v tomto prípade nepreukázala, že pohľadávka proti žalovanej bola v čase jej postúpenia spôsobilá na postúpenie v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, čím nebolo preukázané, že sťažovateľka platne a účinne vstúpila do právneho postavenia banky, nepreukázala teda svoju aktívnu legitimáciu na uplatnenie pohľadávky.

4. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu dovolaním, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Podľa sťažovateľky rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, a to (i) či je možné platne dojednať fikciu doručenia zásielky doručovanej na poslednú známu adresu dlžníka a takto dojednanú fikciu doručenia následne aplikovať a (ii) či § 92 ods. 8 zákona o bankách v znení účinnom do 31. decembra 2016 obmedzoval právo banky postúpiť na tretiu osobu len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia už splatná. Poukázala aj na rozdiely v rozhodovacej praxi odvolacích súdov pri posudzovaní, či je banka oprávnená postúpiť na tretiu osobu iba splatnú pohľadávku (rozhodnutia krajského súdu vo veciach sp. zn. 26 Co 134/2016, 26 Co 21/2017, 26 Co 75/2017, 9 Co 124/2017, 10 Co 123/2017, 10 Co 151/2017).

5. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky z dôvodu, že znížený majetkový cenzus uplatňujúci sa na dovolanie pre nesprávne právne posúdenie v spotrebiteľských veciach možno aplikovať, iba ak dovolateľom je spotrebiteľ. Sťažovateľka napadla uznesenie najvyššieho súdu ústavnou sťažnosťou, ktorej ústavný súd vyhovel a nálezom č. k. I. ÚS 382/2019-46 z 28. januára 2020 zrušil uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania, pretože paušálne uplatňovanie zníženého majetkového cenzu iba na spotrebiteľa ako dovolateľa porušuje princíp rovnosti zbraní, resp. rovnosti strán v spore, keďže neodôvodnene stavia sťažovateľku ako dovolateľku do podstatne nevýhodnejšej pozície oproti druhej strane.

6. Po vrátení veci dovolací súd napadnutým rozsudkom zamietol dovolanie sťažovateľky so záverom, že jeho prípustnosť bola daná, ale dovolanie nebolo dôvodné.

7. Vo vzťahu k prvej dovolacej otázke najvyšší súd podrobne analyzoval režim doručovania hmotnoprávnych úkonov podľa § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s ním spojenú teóriu dôjdenia, podľa ktorej sa pri hmotnoprávnych úkonoch nevyžaduje skutočné doručenie a prevzatie

písomnosti. Podrobne sa vyjadril aj k dvom spôsobom dojednania fikcie doručenia. Uzavrel, že v prejednávacom prípade bolo možné platne dojsť k fikcii doručenia, čo neodporuje ani § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravujúcemu neprijateľnosť zmluvných podmienok, pretože dojednanie nespôsobovalo nevýhodnosť pre spotrebiteľa a bolo zároveň v súlade s ustanoveniami upravujúcimi zmluvnú voľnosť strán. Dovolací súd však zároveň dodal, že takto vymedzená právna otázka je síce prípustná, avšak nie je dôvodná, keďže sťažovateľka v dovolaní vymedzila i ďalšiu právnu otázku.

8. Druhá dovolacia otázka sa týkala výkladu § 92 ods. 8 zákona o bankách v aplikovateľnom znení a súvisela s povahou pohľadávky, ktorú je banka oprávnená postúpiť tretej osobe. Dovolací súd sa vyjadril k obsahu a právnym následkom inštitútu postúpenia pohľadávky (cesie) vo všeobecnosti a zdôraznil, že osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávky odlišne alebo za osobitných podmienok. Po citácii z dôvodovej správy k § 92 ods. 8 zákona o bankách vyvodil, že ustanovenie má motivovať banku, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom, a to aj z dôvodu, aby sa dlh nezvyšoval o úroky a sankcie. Skonštatoval, že nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy banka kedykoľvek počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá nemusí podliehať dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priečilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa sú špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou. Za rozhodujúce považuje, že ide o spotrebiteľský spor, pričom podmienkou platného postúpenia pohľadávky je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškani) a dlžníkovu následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Tieto podmienky musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu.

9. Ďalej poukázal na § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upravujúci podmienky postupu pri uplatnení práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka pri plnení zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach (najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky za súčasného upozornenia spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní), a na samotné znenie § 565 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo veriteľa požadovať zaplatenie celej pohľadávky z dôvodu straty výhody splátok je časovo obmedzené, a to najneskôr do splatnosti najbližšej ďalšej splátky.

10. Aplikáciou oboch ustanovení dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nedošlo k platnému postúpeniu splatnej pohľadávky. Termín mesačných splátok úveru bol dohodnutý na 15. deň v mesiaci. Výzva na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti bola doručená 23. januára 2012, čo vyplynulo z vrátenej poštovej zásielky, k doručeniu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru došlo 8. marca 2012. Z uvedeného vyplynulo, že veriteľ nerealizoval svoje právo na zaplatenie celej pohľadávky v súlade s druhou vetou § 565 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd zotrval na názore, že banka môže platne postúpiť len splatnú pohľadávku, v tomto prípade došlo k postúpeniu ešte nesplatnej pohľadávky, t. j. išlo o postúpenie v rozpore s § 92 ods. 8 zákona o bankách, a teda o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Dovolanie týkajúce sa tejto otázky bolo podľa najvyššieho súdu prípustné, avšak nedôvodné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa názoru sťažovateľky zasahuje do jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a to z týchto dôvodov:

a) Pri riešení prvej dovolacej otázky sa dovolací súd stotožnil s právnou argumentáciou sťažovateľky, uviedol, že v danom prípade bolo možné platné dojednanie fikcie doručenia, pričom okresný súd a krajský súd posúdili túto otázku opačne. Napriek tomu dovolací súd nezrušil rozsudok odvolacieho súdu, ale dovolanie ako nedôvodné zamietol, čím sťažovateľke odňal právo na prístup k súdu, resp. právo na nové prejednanie veci.

b) Dovolací súd vo veci vykonal nové skutkové zistenie, čím prekročil rámec svojich kompetencií a zasiahol do práva sťažovateľky na zákonného (kompetentného) sudcu. Posúdenie doručovania výzvy na zaplatenie a vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru zo strany najvyššieho súdu je aj nelogické, aplikujúc úvahy odvolacieho súdu, by platné realizovanie predčasnej splatnosti úveru ani nebolo objektívne možné. Navyše táto otázka nespôsobuje v praxi nižších súdov ťažkosti, zároveň dovolací súd nie je oprávnený riešiť skutkové otázky.

c) Dovolací súd sa nedostatočne vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa možnosti postúpenia pohľadávky banky pred jej splatnosťou, napadnuté rozhodnutie je preto nedostatočne odôvodnené.

12. Zároveň dovolací súd odmietol poskytnúť sťažovateľke ochranu vlastníckeho práva, čím zasiahol aj do jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Najvyšší súd sa podľa jej názoru nedostatočne vysporiadal s ňou podaným dovolaním, prekročil svoje zákonné možnosti dovolacieho prieskumu a skúmal skutkové otázky, z ktorých vyvodil nové skutkové závery, pri posudzovaní prvej dovolacej otázky vyhovel argumentom sťažovateľky, napriek tomu nepristúpil k zrušeniu odvolacieho rozsudku.

14. Výhrady sťažovateľky k rozhodnutiu o prvej dovolacej otázke smerujú k tomu, že napriek záveru odvolacieho súdu o tom, že fikciu doručenia možno platne dojednať aj v spotrebiteľských vzťahoch, ktorý je opačný oproti právnemu názoru odvolacieho súdu, nedošlo k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu. Oba nižšie súdy nepovažovali písomnosti banky (výzva na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti, vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru), ktorými malo dôjsť k platnému vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, za doručené. Vyhlásenie predčasnej splatnosti bolo pritom podľa konajúcich súdov podmienkou na riadne postúpenie pohľadávky.

15. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné vnímať závery odvolacieho súdu pri posúdení prvej dovolacej otázky v kontexte celého napadnutého rozsudku, teda zohľadňujúc aj jeho právne závery o tom, že vyhlásenie predčasnej splatnosti nebolo realizované v súlade so zákonom (§ 53 ods. 9

v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka), a preto nemohlo dôjsť k platnému postúpeniu pohľadávky. Ak je názor dovolacieho súdu na platnosť postúpenia pohľadávky správny (čo bude predmetom vyhodnotenia v ďalšej časti tohto rozhodnutia), nebolo by účelné, aby dovolací súd rušil rozsudok odvolacieho súdu len z dôvodu opačného názoru na parciálnu právnu otázku, ktorej vyriešenie odvolacím (a predtým prvoinštančným) súdom nebolo dôvodom na zamietnutie žaloby. Týmto dôvodom bol totiž právny záver o nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľky, teda že sťažovateľka nie je nositeľom žalovateľného hmotnoprávneho nároku. V tomto smere si závery odvolacieho súdu a dovolacieho súdu nekonkurujú a ak sú správne, pre sťažovateľku by nové prejednanie veci iba v otázke posúdenia zmluvného dojednania o fikcii doručenia nemalo z hmotnoprávneho hľadiska za následok zlepšenie jej právneho postavenia.

16. Sťažovateľka ďalšou námietkou napáda postup dovolacieho súdu, ktorý po akceptovaní názoru sťažovateľky o platnom dojednaní fikcie doručenia vyvodil z obsahu spisu, že písomnosti banky smerujúce k strate výhody splácania úveru v splátkach boli síce fikciou doručené, avšak spôsob ich doručovania nezodpovedal lehotám upraveným v § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľka namieta, že takýto postup je posudzovaním skutkového stavu veci dovolacím súdom, na čo dovolací súd nie je oprávnený, a rovnako z vecného hľadiska ide o nesprávne posúdenie, ktorého akceptovaním by realizovanie úkonov smerujúcich k strate výhody splácania úveru v splátkach ani nebolo objektívne možné.

17. Ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie dovolacieho súdu vychádza zo skutkového stavu tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd sám nevykonával dokazovanie ani neprehodnocoval už vykonané dôkazy, z ktorých nevyvodil odlišné skutkové závery, teda nenadobudol odlišnú informáciu o pravdivostnej hodnote niektorého z čiastkových skutkových tvrdení sporových strán než nižšie súdy. Dovolací súd zo skutkových zistení ustálených v skorších štádiách konania (dátumy vrátenia zásielok adresovaných žalovanej) vyvodil závery v právnej otázke, či boli naplnené zákonné podmienky na platné zosplatnenie pohľadávky. Išlo teda o aplikáciu právnych noriem, ktoré boli použité aj v predchádzajúcich procesných štádiách tohto sporu, tieto normy boli interpretované v súlade s právnym názorom dovolacieho súdu na skutkový stav zistený súdmi nižšej inštancie, čo je nepochybne právne posúdenie veci. Táto námietka sťažovateľky je preto neopodstatnená.

18. Skutkové okolnosti, z ktorých vychádzajú právne závery dovolacieho súdu, vychádzajú priamo z listinných dôkazov v súdnom spise, ktoré boli nižšími súdmi riadne vykonané. Z nich vyplýva, že žalovaná bola povinná hrať splátky v mesačných intervaloch vždy do 15. dňa v mesiaci. Zásielka s výzvou na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti zo 16. januára 2012 bola odoslaná 18. januára 2012 na pošte a následne z dôvodu, že adresát bol neznámy, bola vrátená pošte 19. januára 2012 a banke doručená 23. januára 2012. Dokument „*Vyhlásenie úveru za predčasne splatný*“ banka vyhotovila 23. februára 2012, teda po tom, ako nadobudla splatnosť nasledujúca splátka úveru. Na pošte bola písomnosť podaná 1. marca 2012, zásielka bola z dôvodu, že adresát bol neznámy, vrátená na poštu 5. marca 2012 a banke opätovne doručená 8. marca 2012.

19. Dovolací súd pri právnom posúdení skutkových okolností vychádzal z § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na skutkové zistenia bolo naozaj objektívne nemožné, aby dokument „*Vyhlásenie úveru za predčasne splatný*“ bol proti žalovanej účinný do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, pretože už len k jeho vyhotoveniu zo strany banky ako pôvodného

veriteľa došlo po tejto lehote. To bez ďalšieho znamená, že banka nedodrжала dikciu § 565 Občianskeho zákonníka, čo je podľa dovolacieho súdu relevantné zistenie. Otázka, kedy mala, resp. mohla banka pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, je len teoretická. V poradí prvá výzva na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti zo 16. januára 2012 sa banke ako nedoručená vrátila 23. januára 2012, pričom k vyhotoveniu „*Vyhlásenia úveru za predčasne splatný*“ došlo až o mesiac, a to 23. februára 2012. Banka tak objektívne mohla vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru aj skôr. Z tohto pohľadu nemožno akceptovať námietky sťažovateľky o neudržateľnom výklade zo strany najvyššieho súdu, keďže sa ním sledovalo naplnenie zákonnej dikcie § 565 poslednej vety Občianskeho zákonníka, ktorým sa limituje časové rozpätie, v ktorom je veriteľ oprávnený realizovať svoje právo na zmenu záväzku týkajúcu sa spôsobu jeho úhrady a splatnosti, ktorej následkom je strata výhody úhrady úveru v splátkach so zreteľom na zachovanie ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej kontraktnej strany.

20. Ústavný súd zaznamenal v komentárovej literatúre (porov. § 52 – § 60. In: CIRÁK, J., HANZELOVÁ, I., KRAJČO, J., ĽALÍK, M., MAZÁK, J., NESROVNAL, V., ONDRÁČEK, M., PLANK, K., ŤAPÁK, J., VOJČÍK, P. *Občiansky zákonník – komentár* [Systém ASPI]. Iura Edition; Komentár k § 53 Neprijateľné zmluvné podmienky. In: FEKETE, I. *Občiansky zákonník*. Eurokódex, 2011; § 53 [Ustanovenia určené na ochranu spotrebiteľa v zmluvnom práve] In: ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I. 2. vydanie*. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 636.), že dikcia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka vyvoláva určité nejasnosti a otázky, z čoho vyplýva možnosť viacerých alternatívnych výkladov uvedených ustanovení. V okolnostiach prejednávanej veci považuje ústavný súd výklad najvyššieho súdu za ústavne udržateľný, na sťažovateľku, resp. jej právnu predchodkyňu nekladie neprimerané podmienky, pričom možno konštatovať, že uvedený výklad sa môže v aplikačnej praxi ešte vyvíjať.

21. K námietkam sťažovateľky o nedostatočnom vysporiadaní sa s jej argumentáciou svedčiacou v prospech záveru, že v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách možno postúpiť aj pohľadávku, ktorá nie je splatnou, je potrebné v prvom rade uviesť, že sťažovateľka podala dovolanie 3. augusta 2017, následne podaním doručeným najvyššiemu súdu 26. apríla 2019 rozšírila svoju argumentáciu k druhej dovolacej otázke, pričom k tejto časti argumentácie zahŕňajúcej poukaz na gramatický, systematický a logický výklad, rozhodnutia dovolacieho súdu v obdobných veciach a stanovisko Národnej banky Slovenska sa dovolaací súd výslovne nevyjadril. K zmyslu a účelu sporného ustanovenia sa najvyšší súd vyjadril v bode 14.4 napadnutého rozsudku:

„Z dôvodovej správy k zákonu o bankách vyplýva, že zákonodarca úpravou § 92 ods. 8 mal na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovení doby napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie

banky by sa priečilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.“

22. Táto časť odôvodnenia jasne, logicky a zrozumiteľne vysvetľuje dôvody, pre ktoré je potrebné uprednostniť výklad v prospech spotrebiteľa a jeho ochrany, pričom argumentácia sťažovateľky v prospech záveru o možnosti postúpenia pohľadávky aj bez potreby vyhlásenia predčasnej splatnosti celého záväzku je výkladom favorizujúcim banku a postupníka a nezohľadňujúcim prvok ochrany spotrebiteľa. Konkrétne v tomto prípade je z pohľadu ústavného súdu legitímne trvať na vyhlásení predčasnej splatnosti úveru ako podmienky na postúpenie pohľadávky práve z dôvodu najvyšším súdom spomenutého motivovania banky smerom k ukončeniu zmluvného vzťahu, aby sa nezhoršovalo neskoršie postavenie dlžníka. Je potrebné tiež pripomenúť, že sporné ustanovenie sa nachádza v štrnástej časti zákona o bankách nazvanej „Ochrana klientov a bankové tajomstvo“.

23. Zároveň možno dodať, že zákonný text § 92 ods. 8 zákona o bankách už prešiel novelizáciou, ktorou sa odstránila určitá miera nejasnosti, ktorú sudy preklenovali výkladom, pričom aktuálne znenie ani neumožňuje postúpenie pohľadávky zo spotrebiteľského úveru na iný subjekt ako veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo zákona o bankách za podmienky, že ide o pohľadávku po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru (porov. § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 23. decembra 2015). Sťažovateľka napokon v ústavnej sťažnosti neuvádza konkrétne, ktoré z jej argumentov ostali nezodpovedané zo strany najvyššieho súdu, iba paušálne poukazuje na obsah doplnenia svojho dovolania.

24. Na základe uvedeného možno konštatovať, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku poskytol sťažovateľke z materiálneho pohľadu zrozumiteľné a dostatočné odpovede na obidve nastolené dovolacie otázky. Odpoveď na prvú z nich (možnosť dojednania fikcie doručenia) je argumentačne v prospech sťažovateľky, ktorá ju v sťažnosti vecne nespochybnila. Odpoveď na druhú z nich (možnosť postúpenia nesplatennej bankovej pohľadávky) je jasne sformulovaná a ústavný súd ju s ohľadom na skôr uvedené dôvody považuje za ústavne akceptovateľnú. Dovolací súd následne svoje právne riešenie dovolacích otázok sám aplikoval na skutkový stav, čo viedlo k rozhodnutiu o vecnom zamietnutí dovolania.

25. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je preto vo vzťahu k dovolaniu sťažovateľky ústavnoprávne udržateľné, nemožno ho označiť za nedostatočné ani arbitrárne, teda ústavný súd neindikoval možnosť vyslovenia porušenia označeného práva na spravodlivý proces. Rovnaký záver možno prijať aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku, ktorého porušenie sťažovateľka vyvodzuje v spojitosti so závermi napadnutého rozsudku vo vzťahu k jej dovolaniu. Tieto závery posúdil ústavný súd ako ústavne udržateľné a z vecného hľadiska podporujúce podstatný dôvod nevyhovenia žalobe v zmysle rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, teda že sťažovateľka nebola aktívne legitimovaná na podanie žaloby, pretože jej nesvedčilo hmotnoprávne postavenie veriteľa pohľadávky.

26. Možno uzavrieť, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol ústavný súd reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

27. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jej návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu